

Το σενάριο «Προσωπεία - Θέατρο στην Αρχαία Ελλάδα» αποσκοπεί στην καλλιέργεια δεξιοτήτων διερευνητικής μάθησης στην Ιστορία σε θέματα που ανάγονται στη σφαίρα του πολιτισμού. Ειδικότερα, το μάθημα της ιστορίας στοχεύει να φέρει τους μαθητές σε επαφή με μεθόδους που χρησιμοποιούν οι ιστορικοί. Ο ιστορικός, για να γνωρίσει τι έχει γίνει πριν από αυτόν, στηρίζεται στις πηγές, και με αυτές προσπαθεί ν' ανασυνθέσει την ιστορική εικόνα. Στην ίδια κατεύθυνση, η χρήση των ιστορικών πηγών στη σχολική τάξη, επιτρέπει την άμεση συμμετοχή των μαθητών σε διαδικασίες διερευνητικής μάθησης και οικοδόμησης της ιστορικής γνώσης και θα συμβάλλει να εκτιμήσουν τον αγώνα του ιστορικού να αξιοποιήσει τις μαρτυρίες της ιστορικής ζωής.

Προσωπεία - Θέατρο στην Αρχαία Ελλάδα

**Καλλιέργεια δεξιοτήτων
διερευνητικής μάθησης με
αξιοποίηση ιστορικών πηγών**

ΕΙΡΗΝΗ ΜΠΑΓΙΑΤΗ

1. Τίτλος Σεναρίου

Προσωπεία - Θέατρο στην Αρχαία Ελλάδα: Καλλιέργεια δεξιοτήτων διερευνητικής μάθησης με αξιοποίηση ιστορικών πηγών

Δημιουργός: Μπαγιάτη Ειρήνη Στεφάνου

(Δ' τάξη - 24η ενότητα Η Αθήνα γίνεται «σχολείο της Ελλάδας»).

2. Γενική περιγραφή περιεχομένου:

Το σενάριο «Προσωπεία - Θέατρο στην Αρχαία Ελλάδα» αποσκοπεί στην καλλιέργεια δεξιοτήτων διερευνητικής μάθησης στην Ιστορία σε θέματα που ανάγονται στη σφαίρα του πολιτισμού.

Ειδικότερα, το μάθημα της ιστορίας στοχεύει να φέρει τους μαθητές σε επαφή με τις θεωρίες και μεθόδους που χρησιμοποιούν οι ιστορικοί. Ο ιστορικός, για να γνωρίσει τι έχει γίνει πριν από αυτόν, στηρίζεται στα κάθε λογής κατάλοιπα του παρελθόντος, τις πηγές, και με αυτά προσπαθεί ν' ανασυνθέσει την ιστορική εικόνα. Ως ιστορική πηγή προσδιορίζεται κάθε είδους υλικό από το οποίο πηγάζουν οι γνώσεις για το παρελθόν. Στην ίδια κατεύθυνση, η χρήση των ιστορικών πηγών στη σχολική τάξη, επιτρέπει την άμεση συμμετοχή των μαθητών σε διαδικασίες διερευνητικής μάθησης και οικοδόμησης της ιστορικής γνώσης και θα συμβάλλει να εκτιμήσουν τον αγώνα του ιστορικού να αξιοποιήσει τις μαρτυρίες της ιστορικής ζωής και να συνθέσει το έργο του.

Η διερευνητική μέθοδος μάθησης εισάγει την επιστημονική έρευνα στη σχολική πράξη. Εφοδιάζει το μαθητή με δεξιότητες όπως να:

- ασκεί την κριτική του σκέψη.
- συλλέγει με επιστημονικές μεθόδους τις πηγές του.
- αποκτά επιστημονικό λόγο.
- τεκμηριώνει επιστημονικά τις απόψεις και θέσεις του.

Η δόμηση ενός μοντέλου διδασκαλίας με διερεύνηση ακολουθεί πέντε φάσεις: Έκθεση Προβληματισμού-Κινητοποίηση Μαθητών, Συγκέντρωση Δεδομένων-Επεξεργασία Υλικού, Οργάνωση-Διατύπωση Συμπερασμάτων, Ανάλυση Ερευνητικής Διαδικασίας-Εφαρμογή και Αξιολόγηση.

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

3. Εκπαιδευτικό Πρόβλημα

Η επιτυχημένη διδακτική παρέμβαση προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή του μαθητή και απέχει από την καθιερωμένη σχολική πρακτική που μένει αγκιστρωμένη στην τακτική της «μετάδοσης» γνώσης που προσφέρεται έτοιμη και δε συνδέεται με τις εμπειρίες του μαθητή. Η κριτική απέναντι στην παραδοσιακή άποψη διαμόρφωσε νέες τάσεις στη διδακτική με αποτέλεσμα η εκτεταμένη αφήγηση της Ιστορίας από τον εκπαιδευτικό, να δώσει τη θέση της σε δραστηριότητες που προϋποθέτουν ο μαθητής να μην απομνημονεύει απλά πληροφορίες και γεγονότα, αλλά μεταξύ άλλων να αυτενεργεί κατά τη μελέτη του δοσμένου ιστορικού υλικού. Για το σκοπό αυτό επιλέξαμε μια χαρακτηριστική παιδαγωγική προσέγγιση η οποία αξιοποιεί τις αρχές της Κοινωνικό-γνωστικής Θεωρίας Μάθησης (Constructivism) και συγκεκριμένα τη Διερευνητική Μέθοδο που εισάγει την επιστημονική έρευνα στη σχολική πράξη, καθώς οι μαθητές καλούνται αφού οργανώσουν τα δεδομένα, να αναφέρουν τις δικές τους ερμηνείες και επεξηγήσεις.

Ακόμη, οι διαφορετικές ερμηνείες που θα προκύψουν από την αξιοποίηση των πηγών -καθώς οι μαθητές θα εκπονούν καταλληλά δομημένες δραστηριότητες ατομικά ή σε ομάδες- θα αμβλύνουν την υποκειμενικότητα των απόψεων, θα διευκολύνουν τη σύγκριση τους και την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης.

4. Διδακτικοί Στόχοι

Με την ολοκλήρωση της διδασκαλίας, ο μαθητής θα πρέπει να είναι ικανός να:

- περιγράφει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προσωπειών και πόσο λειτουργικό ήταν το υλικό, το σχήμα, το μέγεθος, και η υφή τους
- γνωρίζει διαφορετικές εκδοχές των προσωπειών και να αιτιολογεί τις διαφοροποιήσεις
- εντοπίζει αντίστοιχο αντικείμενο με την ίδια ή παρόμοια χρήση σε άλλες ιστορικές περιόδους και να διακρίνει μεταξύ τους ομοιότητες και διαφορές

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

- σημειώνει γεγονότα που συνδέονται με το θέατρο στην αρχαιότητα
- ασκεί την κριτική του σκέψη
- συλλέγει με επιστημονικές μεθόδους τις πηγές του
- τεκμηριώνει επιστημονικά τις απόψεις και θέσεις του
- εφοδιάζεται με αυτό-εκτίμηση και αυτοσεβασμό
- ασκεί τη δημιουργική του σκέψη
- εφοδιάζεται με ικανότητες καθοδήγησης, διαλόγου και συνεργασίας
- οδηγηθείτε σε διαδικασίες αναστοχασμού και αυτό-αξιολόγησης.

5. Πρώτη Φάση: Έκθεση Προβληματισμού-Κινητοποίηση Μαθητών (5'λεπτά)

Μέσω μιας κατάστασης προβληματισμού ή μέσω δραστηριοτήτων , ενεργοποιούνται οι μαθητές και τους γίνεται επεξήγηση των ερευνητικών διαδικασιών που θα ακολουθήσουν.

Ο εκπαιδευτικός ανακοινώνει ότι θα ασχοληθούμε αυτή την εβδομάδα με το κεφάλαιο 24^ο της Ιστορίας της Δ' τάξης με θέμα: «Η Αθήνα γίνεται «σχολείο της Ελλάδας» στο οποίο αναφέρεται ότι:

«Η Αθήνα έμοιαζε με σχολείο, όπου σοφοί άνθρωποι συζητούσαν. Μεγάλη ανάπτυξη είχε το θέατρο, όπου παίζονταν τραγωδίες και κωμωδίες. Οι Έλληνες αγαπούσαν το θέατρο και πίστευαν ότι όποιος παρακολουθεί παραστάσεις μαθαίνει καινούρια πράγματα και ωφελείται. Τα έργα που παίζονταν, όταν ήταν σοβαρά και θλιβερά, τα ονόμαζαν τραγωδίες. Όταν ήταν χαρούμενα κι έκαναν τους ανθρώπους να σκάνε στα γέλια, τα ονόμαζαν κωμωδίες. Στα θέατρα αυτά έπαιζαν έργα του Αισχύλου, του Σοφοκλή, του Ευριπίδη, του Αριστοφάνη και άλλων».

Στην ενότητα αυτή υπάρχει η εικόνα 3 με τίτλο «Μάσκες αρχαίου θεάτρου» (βλέπε 1^η εικόνα). Τι λέτε να μάθουμε περισσότερα για τις μάσκες ή προσωπεία όπως συνήθως τα αποκαλούσαν τότε; Τι γνωρίζεται ήδη για αυτά τα αντικείμενα;

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

Εικόνα 1: Μάσκες αρχαίου θεάτρου

Δραστηριότητα 1^η: Γράψτε στο

<https://padlet.com/ebagiati/mpbimpleokm2xhgy0> τις ιδέες σας (καταιγισμός ιδεών) και προσπαθήστε όσοι εκφράσετε παρόμοιες ιδέες να τις εντάξετε στην ίδια στήλη.

Στη συνέχεια θα μάθουμε περισσότερα για τα προσωπεία αλλά και για το θέατρο στην αρχαία Ελλάδα. Ειδικότερα, θα ασχοληθείτε με παιγνιώδεις ασκήσεις κατανόησης σχετικές με το θέμα μας, αλλά επιπροσθέτως θα έχετε τη δυνατότητα να εμπλακείτε με δραστηριότητες μελέτης ιστορικών πηγών με μέθοδο όμοια με των ιστορικών, οι οποίες αναφέρονται: α) στην αρχική παρατήρηση της ιστορικής πηγής, με την καταγραφή του είδους, του θέματος κ.ά., β) στην κατανόηση του ιστορικού πλαισίου δημιουργίας της ιστορικής πηγής και της ιδιαίτερης συμβολής του δημιουργού της, γ) στην αξιοποίηση της πηγής για την κατανόηση του αρχαίου θεάτρου στην Ελλάδα. Για το σκοπό αυτό θα πάρετε οδηγίες βήμα-βήμα και θα εξερευνήσετε το δικτυακό τόπο *ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ στον κύκλο του χρόνου* πατώντας κλικ στο: <http://ancienttheater.culture.gr/el/>.

6. Δεύτερη Φάση: Συγκέντρωση Δεδομένων-Επεξεργασία Υλικού

(συνολικά 80 λεπτά)

Οι εκπαιδευόμενοι παρατηρούν, συλλέγουν και αρχειοθετούν δεδομένα και πληροφορίες, διατυπώνουν υποθέσεις, συγκρίνουν τις πληροφορίες με ό,τι είναι

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

ήδη αποδεκτό και κάνουν συνδέσεις του γνωστικού αντικειμένου με τη χρησιμότητα στην ευρύτερη κοινωνία.

ΒΗΜΑ I. (20 λεπτά)

Διαβάστε πώς ήταν τα προσωπεία πατώντας στο σύνδεσμο:

<http://ancienttheater.culture.gr/el/parastaseis-arxaiotita/item/101-pws-itan-ta-proswpeia> και κάνοντας κλικ στις ακόλουθες ενότητες:

- Πώς ήταν τα προσωπεία;
- Στην τραγωδία και το σατυρικό δράμα;
- Στην κωμωδία;
- Ποια ήταν τα υλικά κατασκευής τους;

Δραστηριότητα 2^η : Συμπληρώστε με τις λέξεις που λείπουν. Πατήστε για να ελέγξετε το αποτέλεσμα. Μπορείτε να προσπαθήσετε όσες φορές χρειαστεί μέχρι να έχετε 100% επιτυχία! Κάντε κλικ στο σύνδεσμο:

https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=457224

ΒΗΜΑ II. (20 λεπτά)

Τον 5ο αι. π.Χ. θεατρικές παραστάσεις διοργανώνονται σχεδόν αποκλειστικά στην Αθήνα. Αποτελούν μέρος των γιορτών προς τιμή του θεού Διονύσου. Η σημαντικότερη γιορτή, τα Μεγάλα ή εν άστει Διονύσια, περιλαμβάνουν αγώνες τραγωδίας και σατυρικού δράματος καθώς και κωμωδίας. Η πολιτεία μοιάζει να καλεί τους πολίτες στο θέατρο με κάθε τρόπο. Κι αυτό γιατί το θεωρεί «σχολείο» της δημοκρατίας.

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

Διάβασε περισσότερα για τη γέννηση του αρχαίου δράματος, κάνοντας κλικ στο σύνδεσμο: <http://ancienttheater.culture.gr/el/i-genisi-tou-arxaiou-dramatos> και πάνω στις ακόλουθες ενότητες:

- Η θεατρική πράξη γεννήθηκε από τη μίμηση;
- Πού και πότε εντοπίζονται τα πρώτα θεατρικά δρώμενα στον ελλαδικό χώρο;
- Πώς γεννιέται το δράμα στην αρχαία Ελλάδα;
- Γιατί μιλάμε για δραματικά είδη;
- Από πού εμπνέονταν οι δραματικοί ποιητές;

Δραστηριότητα 3^η: Διάλεξε εάν η δήλωση είναι σωστή ή έχει κάποιο λάθος πατώντας στο σύνδεσμο:

https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=457634

ΒΗΜΑ III. (20 λεπτά)

Το θέατρο και το ωδείο είναι δύο τύποι κτηρίων που δημιουργήθηκαν στην Αθήνα τον 5ο αι. π.Χ. για να στεγάσουν τους θεατρικούς και μουσικούς αγώνες που γίνονταν στο πλαίσιο γιορτών, όπως τα Μεγάλα Διονύσια και τα Παναθήναια. Το θεατρικό οικοδόμημα εξελίσσεται σταδιακά στη διάρκεια της αρχαιότητας και η μορφή του αλλάζει για να προσαρμοστεί στις ανάγκες κάθε εποχής. Έτσι, τα πρώτα λιτά και απλά θεατρικά κτίσματα δίνουν τη θέση τους σε επιβλητικά οικοδομήματα. Αργότερα, οι Ρωμαίοι τα παραλαμβάνουν από τους Έλληνες, τα διατηρούν και κατασκευάζουν πολλά καινούρια, κάνοντας όμως μετατροπές στο αρχικό σχέδιο. Ωστόσο, όλα τα αρχαία θέατρα, ελληνικά και ρωμαϊκά, έχουν τρία βασικά μέρη: την ορχήστρα, το κοίλο και τη σκηνή (βλέπε εικόνα 3).

Μελετήστε πατώντας στο σύνδεσμο: <http://ancienttheater.culture.gr/el/i-ekselixi-tou-theatrikou-oikodomimatos/item/7-to-theatro>

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

- Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των τριών μερών του θεατρικού οικοδομήματος;
- Τι είδους θεάματα φιλοξενούσε;

Εικόνα 3: Αρχαίο ελληνικό θέατρο

Επιλέγεται να μελετήσουν οι μαθητές ένα θέατρο που βρίσκεται εγγύτερα στη σχολική μονάδα ή που αποφάσισαν κατά πλειοψηφία ότι θα ήθελαν πολύ να το γνωρίσουν καλύτερα, πατώντας στο σύνδεσμο: <http://ancienttheater.culture.gr/el/ekpaideftikoyliko/entupa/--17> .

Εδώ επιλέχθηκε ενδεικτικά το αρχαίο θέατρο του Διονύσου στη νότια πλαγιά της Ακρόπολης και ένα από τα σημαντικότερα αρχαία θεατρικά οικοδομήματα. στο σύνδεσμο: <http://ancienttheater.culture.gr/el/ekpaideftikoyliko/entupa/--17/42-theatro-dionusou-1/file> .

Δραστηριότητα 4^η: Εντόπισε τα σωστά σημεία (hotspot) στο αρχαίο θέατρο του Διονύσου, όπως εικάζεται ότι ήταν τον 3ο αι. πχ (σκίτσο). Μπορεί να υπάρχουν περισσότερα από ένα σωστά hotspots. Θα λάβεις ανατροφοδότηση αμέσως μετά από κάθε κλικ. Πρόσεξε κάποιες ετικέτες δεν είναι hotspot και κάποια hotspots είναι κρυφά. Πάτησε για να παίξεις στο σύνδεσμο:

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

https://content.e-me.edu.gr/wp-admin/admin-ajax.php?action=h5p_embed&id=458109

ΒΗΜΑ IV. (20 λεπτά)

Η αναβίωση του αρχαίου δράματος είναι μια περιπέτεια που ξεκινά στην Ευρώπη την εποχή της Αναγέννησης. Η ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα προσφέρει ένα πρότυπο σκέψης και τέχνης, μια πρόταση αρμονίας, ισορροπίας και έμπνευσης. Ο άνθρωπος έρχεται στο επίκεντρο και το θέατρο των κλασικών χρόνων ξανά στο προσκήνιο. Στην Ελλάδα η αναβίωση συνδέεται με τα πρώτα βήματα του νέου κράτους και την ανάγκη σύνδεσης με την ιστορία του τόπου. Μπορεί ο χρόνος, ο χώρος, ο λόγος, ο τρόπος, οι αιτίες, τα πρόσωπα να αλλάζουν. Ωστόσο, τα ερωτήματα που απασχολούν τον άνθρωπο παραμένουν κοινά και ο λόγος των κλασικών ποιητών ηχεί πάντοτε επίκαιρος.

Μελετήστε πατώντας στο σύνδεσμο: <http://ancienttheater.culture.gr/el/arxaio-drama-sti-neoteri-ellada>

- Τι γνωρίζουμε για την αναβίωση του αρχαίου δράματος;

Διάβασε από το εμπλουτισμένο βιβλίο στην 5^η Ενότητα της Ιστορίας το κεφάλαιο 41α

Μια παράσταση αρχαίου θεάτρου κάνοντας κλικ:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-D103/743/4862,22219/>

Δραστηριότητα 5^η : “Νεφέλες” του Αριστοφάνη – κωμωδία: Ο Στρεψιάδης είναι αγρότης στην καταγωγή και στο πνεύμα, άνθρωπος απλός και άκομψος, αλλά με κάποια περιουσία υπέκυψε στον πειρασμό να πάρει γυναίκα από παλαιό, αριστοκρατικό αλλά ξεπεσμένο τζάκι. Άσχετος με τους τρόπους και τα ήθη της πόλης, δεν μπορεί να ελέγξει τις σπατάλες της γυναίκας του και τα πανάκριβα χόμπι του γιου του, που τον σπρώχνουν στην οικονομική καταστροφή.

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

Η απόφασή του να μάθει πώς να στρεψοδικεί (εξ ου και «Στρεψιάδης», αυτός που διαστρέφει τα πράγματα, προκειμένου να πάψει να στρέφεται από αγωνία στο κρεβάτι του!) είναι αποτέλεσμα της απελπισίας του! Έτσι, αποφασίζει να γραφτεί στο φροντιστήριο του Σωκράτη! Ο αμαθής, βραδύνους και αγροίκος Στρεψιάδης εμφανίζεται στη σκηνή αυτή σε όλο το κωμικό του μεγαλείο, καθώς αντιδρά με ένα έξοχο μείγμα ειρωνείας, δυσπιστίας και θάμβους στον εντελώς ανοίκειο κόσμο του Φροντιστηρίου και των ενοίκων του.

Θέλετε να γράψετε τους διαλόγους; Οι διάλογοι έχουν μεγάλη σημασία στο θέατρο. Γι' αυτό πρέπει να φροντίσετε οι διάλογοι που θα φτιάξετε στο θεατρικό σας έργο να είναι «ζωντανοί» και να ακούγονται φυσικοί. Θυμηθείτε όσα έχετε συζητήσει στην τάξη για τους θεατρικούς διαλόγους: Γράφουμε με κεφαλαία γράμματα πρώτα το όνομα του προσώπου που μιλάει, μετά βάζουμε άνω και κάτω τελεία « : » και στη συνέχεια γράφουμε τα λόγια του. Για να διαβάσετε την περιγραφή της σκηνής και να φτιάξετε συνεργατικά τους διαλόγους πατήστε στο σύνδεσμο:

<https://padlet.com/ebagiati/jnneyvwos4avq8hw>

7. Τρίτη Φάση: Οργάνωση-Διατύπωση Συμπερασμάτων (80 λεπτά)

Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να οργανώσουν τα δεδομένα, να αναφέρουν τις δικές τους ερμηνείες και επεξηγήσεις και στη συνέχεια, σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό, διατυπώνονται κανόνες.

ΒΗΜΑ V.(20'λεπτά)

Δραστηριότητα 6^η : Παρατηρήστε προσεκτικά τις φωτογραφίες παρακάτω (εικόνες 2 & 3). Διαλέξτε το προσωπείο της αρεσκείας σας και απαντήστε στις ερωτήσεις, προκειμένου να αξιοποιήσετε τα παραπάνω αντικείμενα ως ιστορική πηγή πατώντας στο σύνδεσμο: [Προσωπεία: αντικείμενα ως ιστορική πηγή](#)

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

Εικόνα 2: Μαρμάρινο θεατρικό προσωπίο στον τύπο του πρώτου δούλου (ηγεμών θεράπων) της Νέας Κωμωδίας. 2^{ος} αι. π.χ. Εθνικό και Αρχαιολογικό Μουσείο.

Διαθέσιμο στο

<http://ancienttheater.culture.gr/el/parastaseis-arxaiotita/item/101-pws-itan-ta-proswpeia#>

Εικόνα 3: Χάλκινο αναθηματικό προσωπίο. 4^{ος} αι. π.χ. Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά. Διαθέσιμο στο <http://ancienttheater.culture.gr/el/parastaseis-arxaiotita/item/101-pws-itan-ta-proswpeia#>

ΒΗΜΑ VI. (20' λεπτά)

Μελέτησε ξανά το βιβλίο *Ακολουθήσε με στο αρχαίο θέατρο του Διονύσου* ως γραπτή ιστορική πηγή (δηλαδή ό,τι εμφανίζεται και αξιοποιείται ως κείμενο)

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

κάνοντας κλικ στο <http://ancienttheater.culture.gr/el/ekpaideftikoyliko/entupa/--17/42-theatro-dionusou-1/file> .

Δραστηριότητα 7^η : Απαντήσετε στις ερωτήσεις, προκειμένου να αξιοποιήσετε τα παραπάνω βιβλίο ως ιστορική πηγή πατώντας στο σύνδεσμο:

[το βιβλίο ως γραπτή ιστορική πηγή](#)

ΒΗΜΑ VII. (20' λεπτά)

Μεταβείτε στην google maps

(<https://www.google.com/maps/@37.0816818,23.5035676,8z>)

και βάλτε αναζήτηση αρχαίο θέατρο του Διονύσου. Σας δείχνει την ευρύτερη περιοχή που βρίσκεται το θέατρο. Πατήστε το δορυφόρο κάτω αριστερά για να εστιάσει στο θεατρικό οικοδόμημα. Πατώντας (+) μπορείτε να δείτε από πιο κοντά το θέατρο του Διονύσου. Πατώντας το κίτρινο κάτω δεξιά μπορείτε να το μεταφέρετε σε όποιο σημείο του θεατρικού χώρου επιθυμείτε και τότε θα έχετε εικόνα του θεάτρου όμοια με το περπατούσατε πραγματικά σε αυτό. Για πιο σύντομα πατήστε στο παρακάτω σύνδεσμο και περιηγηθείτε εικονικά στο αρχαίο θέατρο του Διονύσου.

<https://www.google.ca/maps/place/Théâtre+de+Dionysos/@37.9703912,23.7278687,42m/data=!3m1!1e3!4m6!3m5!1s0x14a1bd17583561d5:0x1cdd86cfb17e15cc!4b1!8m2!3d37.9703658!4d23.7278553?hl=fr>

Δραστηριότητα 8^η : Απαντήσετε στις ερωτήσεις, προκειμένου να αξιοποιήσετε το αρχαίο θέατρο του Διονύσου ως ιστορική πηγή πατώντας στο σύνδεσμο:

[το αρχαίο θέατρο του Διονύσου ως ιστορική πηγή](#)

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

ΒΗΜΑ VIII. (20' λεπτά)

Σε τηλεδιάσκεψη ο εκπαιδευτικός, αφού έχει αποδελτιώσει τις απαντήσεις των μαθητών από τις φόρμες google κατά την αξιοποίηση ιστορικών πηγών, κάνει συζήτηση με τους μαθητές για να εμπλουτίσουν σε σχέση με το θέμα υπό μελέτη τις απόψεις και τις επιστημονικές τους μεθόδους-στρατηγικές.

8. Τέταρτη Φάση: Ανάλυση Ερευνητικής Διαδικασίας-Εφαρμογή (15 λεπτά)

Αναλύεται η ερευνητική στρατηγική που ακολούθησαν οι εκπαιδευόμενοι, γίνεται προσπάθεια για ανάπτυξη αποτελεσματικότερων ερευνητικών στρατηγικών και υλοποιείται αντίστοιχη εφαρμογή.

Δραστηριότητα 12^η : Τα ηλεκτρονικά μέσα προσφέρουν στη μελέτη της ιστορίας νέες δυνατότητες. Η ιστορική πηγή μεταφέρεται από το φυσικό περιβάλλον της σε ένα νέο χώρο, όπου με κατάλληλη επεξεργασία μεταμορφώνεται. Αφού

περιηγηθήκατε στον παραπάνω δικτυακό τόπο: ancienttheater.culture.gr/el και λαμβάνοντας υπόψιν τη συζήτηση που έγινε για την ανάπτυξη ερευνητικών στρατηγικών, υλοποιήστε αντίστοιχη εφαρμογή απαντώντας στις ερωτήσεις με κλικ στο σύνδεσμο: [Δικτυακός τόπος ως ιστορική πηγή](#)

9. Πέμπτη Φάση: Αξιολόγηση (5 λεπτά)

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του σεναρίου και μέσα από τεχνικές αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης που ικανοποιούνται από δραστηριότητες κλειστού (πχ. κουίζ) αλλά και ανοικτού τύπου (πχ. συνεργατική δημιουργία διαλόγων στις Νεφέλες, εργασίες διερεύνησης ιστορικών πηγών, αλληλεπίδραση με εκπαιδευτικό – συμμαθητές), οι εκπαιδευόμενοι αναστοχάζονται και επανατροφοδοτούνται στην όλη διαδικασία. Παράλληλα, ο εκπαιδευτικός που θα υλοποιήσει το συγκεκριμένο σενάριο μπορεί να αξιοποιήσει και τη φόρμα google

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

Αυτοαξιολόγηση μαθητή ως προς την καλλιέργεια δεξιοτήτων διερευνητικής μάθησης με αξιοποίηση ιστορικών πηγών για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί.

Σημείωση για εκπαιδευτικούς:

Το συγκεκριμένο σενάριο εκπονήθηκε για να καλύψει τις εκπαιδευτικές ανάγκες μαθητών που βρίσκονταν στα σπίτια τους λόγω κλεισίματος των σχολείων κατά τη διάρκεια της πανδημίας του covid-19. Ωστόσο, ο εκπαιδευτικός τάξης μπορεί να το αξιοποιήσει και δια ζώσης δημιουργώντας μαθητικές μικρο-ομάδες ανάλογα με τον εξοπλισμό σε ΗΥ του σχολείου του και αναθέτοντας τους τις προτεινόμενες δραστηριότητες. Για την υλοποίηση του σεναρίου δια ζώσης (διάρκεια 3 διδακτικές ώρες) εκτός από το προβλεπόμενο δίωρο της αντίστοιχης Ενότητας της Ιστορίας μπορεί να αξιοποιηθούν ώρες του μαθήματος για διαθεματικές δραστηριότητες ή και της Ευέλικτης Ζώνης.

Ως επέκταση του σεναρίου μπορεί να συνεργαστεί με τον εικαστικό και να υλοποιήσουν την 4^η Ενότητα του εγχειριδίου των εικαστικών Δ1 ΔΥΟ ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ- Εργαστήρι αγγειογραφίας.

Ακόμη, μπορεί με τους μαθητές να πραγματοποιήσει επίσκεψη σε αρχαίο θέατρο τοπικό ή κοινής προτίμησης έχοντας ως οδηγό της εργασίας πεδίου δραστηριότητες του εκπαιδευτικού υλικού *Σχεδιάζοντας ένα Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το αρχαίο θέατρο* διαθέσιμο στο:

<https://en.calameo.com/read/00447008363fdc3a90ec0?authid=PSzsFeJwvDD> .

Βιβλιογραφία

Κατσουλάκος Θ., Καρυώτη Ι.Μ.Λ. & Κατσάρου, Χ.: Ιστορία Δ΄ Δημοτικού Στα αρχαία χρόνια-Βιβλίο Δασκάλου. Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων/ ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ. Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0092 ISBN 978-960-06-2555-4.

Μαθαίνω να μελετώ τα ιστορικά αντικείμενα (μικρός Οδηγός), διαθέσιμο στο: <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-11154>

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

Μαθαίνω να μελετώ τις γραπτές ιστορικές πηγές (μικρός Οδηγός), διαθέσιμο στο:
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-11147>

Μαθαίνω να μελετώ τις ηλεκτρονικές ιστορικές πηγές (μικρός Οδηγός), διαθέσιμο στο:
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-11152>

Μαθαίνω να μελετώ τις πηγές τοπίου (μικρός Οδηγός), διαθέσιμο στο:
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-11156>

Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων (2015). *Ακολουθήσε με στο αρχαίο θέατρο του Διονύσου*. ISBN: 978-960-386-225-3.

Εικόνες:

Εικόνα: Το αρχαίο θέατρο του Διονύσου, όπως εικάζεται ότι ήταν τον 3ο αι. πχ (σκίτσο)

<https://slideplayer.gr/slide/14442979/90/images/19/%CE%A4%CE%BF+%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%BF+%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF+%CF%84%CE%BF%CF%85+%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%BD%CF%8D%CF%83%CE%BF%CF%85+%CF%8C%CF%80%CF%89%CF%82+%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CE%AC%CE%B6%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9+%CF%8C%CF%84%CE%B9+%CE%AE%CF%84%CE%B1%CE%BD+%CF%84%CE%BF%CE%BD+3%CE%BF+%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BD%CE%B1+%CF%80.%CE%A7.%28%CF%83%CE%BA%CE%AF%CF%84%CF%83%CE%BF%29.jpg>

Πήλινο ειδώλιο υποκριτή της Νέας Κωμωδίας που υποδύεται τον δούλο. 2ος αι. π.Χ..
 Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αίθουσα 59 | Προθήκη 24 | Αριθμός 15 | Αριθμ. Ευρετηρίου 5048.

Ιστοσελίδες

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ στον κύκλο του χρόνου του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ -Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Διεύθυνση Μουσείων

Για τις “Νεφέλες” του Αριστοφάνη: (3.1) Ο Πρόλογος (1-283 Σταύρου) διαθέσιμο στο: https://antonispetrides.wordpress.com/2016/02/21/clouds_3-1/

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
 Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος

Ειρήνη Μπαγιάτη

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου 8ης Ενότητας Ηρακλείου (ΠΕ70) Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Π.ΔΕ Κρήτης
Ph.D & M.Sc στις Επιστήμες της Αγωγής - Βιολόγος